

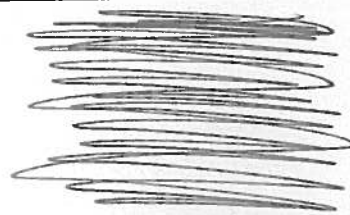
FYLKESMANNEN I HORDALAND
Miljøvernavdelinga

Vår dato
19.12.95
Dykkar dato

Vår referanse
9502393-005
Dykkar referanse

Sakshandsamar, innvalgstelefon
Eric Backer-Røed, 55 23 77 76

...
Bergen kommune
Kommunalavdeling teknisk utbygging
5016 BERGEN RÅDHUS
...

OPPFØLGING AV REVISJON VED KOMMUNALAVDELING TEKNISK UTBYGGING, RENSEANLEGGET PÅ KNAPPEN

Presisering av plikt til å overholde gjeldende krav

Vi viser til vedlagt revisjonsrapport. Kommunalavdeling teknisk utbygging (KTU) plikter snarest å rette opp avvikene som er beskrevet i rapporten. Fylkesmannen ber KTU innen 1. juni 1996, skriftlig bekrefte at forholdene er brakt i orden, og å redegjøre for de gjennomførte tiltakene.

Vi viser til vår revisjon i perioden 13. - 18. desember 1995 og vedlagte revisjonsrapport.

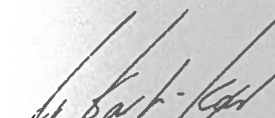
Rapporten omhandler de avvik som ble presentert under det oppsummerende møtet på renseanlegget 18. desember 1995. Det er tatt hensyn til de endringer som det var enighet om på møtet.

KTU plikter snarest å rette opp avvikene som er beskrevet i revisjonsrapporten.

For å kontrollere at avvikene er rettet opp, ber fylkesmannen KTU om å sende en skriftlig tilbakemelding innen 1. juni 1996. KTU bes bekrefte at alle forhold er brakt i orden og redegjøre for de tiltakene som er gjennomført.

Med hilsen

Håkon Kryvi e.f.

Eric Backer-Røed

Vedlegg.

Postadresse
Postboks 106,
5001 BERGEN.

Kontoradresse
Valkendorfs gate 6,
5012 BERGEN.

Telefon
55 23 77 60

Telefaks
55 23 77 82

Telex
42153

Gjenpart: Knappen kloakkrensaneanlegg
Kjereidviken 14,
5033 Fyllingsdalen

Statens forurensningstilsyn

KTU/VA-seksjonen
Postboks 805,
5002 BERGEN

utbygging

5002 005

Tom Decker-Rasmussen
Kjereidviken

5002 005

5002 005

5002 005

5002 005

Endelig

REVISJON
VED

Bergen kommune, Kommunalavdeling teknisk utbygging
Knappen kloakkrensseanlegg

TIDSRUM: 13.12 - 18.12.95 ARKIVKODE: 9502393-005

VIRKSOMHETENS
ADRESSE: Kjereidviken 14
5033 FYLLINGSDALEN

KOMMUNENR.: 1201 FYLKESMANNENS Eric Backer-Røed
REVISJONGRUPPE: Kjell Kvingedal

KONTAKTPERSONER
I BEDRIFTEN: Geir T. Trengereid

UTSLIPPSTILLATELSE AV: 27. april 1990

Revisjonen omfattet:

Målsettinger og internkontrollsystem på miljøsidan.
Kontroll og rapportering til og fra den kommunale ledelse.
Hva gjør kommunen for å overholde renskravene i utslippstillatelsen.

Sammendrag av resultater:

Fylkesmannen avdekket følgende avvik under revisjonen:

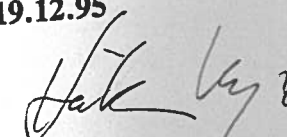
- Internkontrollsystemet for kommunalavdeling teknisk utbygging (KTU) er ikke fullt ut etablert i alle ledd.
- Utslippskontrollen har ved enkeltepisoder i 1994 og 1995 ikke vært i samsvar med utslippstillatelsen.
- Kommunen har ikke satt overløpsdriften ved rensanlegget i system.

Det ble ikke gjort anmerkninger:

Utarbeidet dato: 19.12.95

Sign.:
Inspektør: Eric Backer-Røed

Godkjent dato: 19.12.95

Sign.:
Fylkesmiljøvernssjef: Håkon Kryvi

Innholdsfortegnelse

1. Innledning
2. Dokumentunderlag
3. Omfang
4. Avvik
5. Anmerkninger
6. Gjennomføring

Vedlegg:

- Vedlegg 1: Dokumentunderlag for fylkesmannens revisjon
- Vedlegg 2: Omfanget av fylkesmannens revisjon
- Vedlegg 3: Deltakere ved fylkesmannens revisjon

1. Innledning

Rapporten er utarbeidet etter revisjon ved Renseanlegget på Knappen i perioden 13. - 18. desember 1995. Revisjonen inngår som en del av fylkesmannens planlagte revisjonsvirksomhet for inneværende år. Revisjonen fokuserer på overholdelse av krav og rapporten beskriver eventuelle avvik og anmerkninger som ble avdekket under kontrollen. **Rapporten gir således ingen fullstendig tilstandsvurdering av virksomhetens miljøarbeid eller miljøstatus.**

Formålet med revisjonen var å vurdere om Kommunalavdeling teknisk utbygging (KTU) og Renseanlegget på Knappen har en tilfredsstillende styring med aktiviteter og utstyr som har betydning for det ytre miljø. Det ble særlig sett på områder som har betydning for utslipp til vann. Revisjonen omfattet bl.a undersøkelse om:

- internkontrollsystemet er hensiktsmessig dekkende
- aktiviteter utføres slik som beskrevet og uttalt
- virksomheten når sine mål og driver sin virksomhet innenfor egne rammer og de rammer som myndighetene har satt.

Revisjonen ble gjennomført ved granskning av dokumenter, ved intervjuer av sentralt plasserte personer i organisasjonen, og ved verifikasjon av at rutiner, prosedyrer og instruksjoner blir fulgt opp i praksis. Rapporten omhandler avvik som er avdekket under revisjonen.

- **AVVIK** defineres som overtredelse av vilkår gitt i utslippstillatelsen eller gjeldende lover og forskrifter, eller på bedriftens egne prosedyrer og instruksjoner som har relevans for det ytre miljø.
- **ANMERKNING** er forhold som ikke omfattes av definisjon for avvik, men som fylkesmannen mener det er nødvendig å påpeke for å ivareta det ytre miljø.

2. Dokumentunderlag

Dokumentunderlaget for revisjonen var:

- Aktuelle lover og forskrifter.
- Korrespondanse mellom bedriften og fylkesmannen.
- KTU's sin egen dokumentasjon knyttet til den daglige drift og forhold av betydning for det ytre miljø.

Dokumenter av spesiell viktighet for gjennomføring av revisjonen er listet i vedlegg 1.

3. Omfang

Omfanget av fylkesmannens revisjon er nærmere beskrevet i vedlegg 2.

4. Avvik

AVVIK 1

Internkontrollsystemet for Kommunalavdeling teknisk utbygging (KTU) er ikke fullt ut etablert i alle ledd.

Brudd på: Forskrift om internkontroll §§ 7 og 13.

Kommentarer:

Forskrift om internkontroll trådte i kraft 1.1.1992. I henhold til forskriften § 7 plikter virksomheten å opprette et internkontrollsystem (IK-system). I større virksomheter med flere avdelinger innebærer plikten at IK-systemet skal dekke samtlige aktiviteter i virksomheten, jf. § 13.

IK-systemet for Knappen kloakkrenseanlegg foreligger kun som utkast og er ennå ikke godkjent. Kommentarene for *Operativ del Knappen R.A.* baserer seg på utkast datert 25.11.95.

Kommentarer til mål:

Renseanlegget er en del av virksomheten knyttet til KTU/VA-seksjonen. Virksomheten inngår i kommunalavdelingens målstyringssystem, «*Våre mål mot år 2007*». Utkastet til internkontrollsystem ved Knappen kloakkrenseanlegg er ikke i samsvar med KTU's overordnede målstyringssystem.

Overordnet håndbok omhandler i det alt vesentlige mål, prosedyrer og rutiner for ivaretagelse av arbeidsmiljøet. Forhold som angår det ytre miljø er svært lite fokusert. Målstyringsdokumentet «*Våre mål mot år 2007*» derimot inneholder en rekke konkrete mål for ytre miljø. Det savnes en koordinering av målene.

For at IK-systemet skal kunne fungere som et verktøy for å sikre og dokumentere etterlevelse av myndighetskrav i forholdet til det ytre miljø, er det nødvendig å sette konkrete mål. Målene bør etterfølges av handlingsplaner for oppnåelse.

For flere definerte mål mangler det konkrete handlingsplaner.

Det vises til overordnet håndbok kap. 1.8 Internkontroll - filosofi:

- Mål for innføring av internkontrollsystemet som styringsverktøy.
- Mål for opplæring av alle ansatte.
- Mål for at avviksbehandling skal hindre gjentakelse.

Operativ del, Knappen R.A.

- Mål om at overløpsdrift skal reduseres mest mulig.

Kommentarer til kommunalavdelingens samordning:

Ved revisjonen ble det avdekket to tilfeller av manglende samordning mellom kommunale etater.

Knappen kloakkrensaneanlegg var ikke varslet i tilstrekkelig grad om Seksjon for tekniske tjenester (STT) sitt arbeid på Mindetunnelen. Hendelse her medførte ukontrollert overløp fra rensaneanlegget.

Rensaneanlegget analyserer slam 1 gang i måneden for innhold av tungmetaller. Analysedata brukes i rensaneanleggets egenkontroll. Analyseresultatene foreligger 2-3 uker etter innsending. Slammet er da deponert i Rådalen.

Dette kan medføre at slam med ulovlig høyt innhold av tungmetaller deponeres i strid med tillatelsen for den kommunale fyllplassen.

Kommentarer til kommunalavdelingens avviksbehandling:

Det er ikke iverksatt avviksbehandling i tråd med definisjoner som er gitt i *Overordnet håndbok*, kap.9. eller *Operativ del Knappen R.A.* kap. 2 definisjoner.

KTU's praktisering av avviksbehandling medfører også at den erfarings- tilbakeføring som er beskrevet i *overordnet håndbok* kap. 13, vanskelig kan finne sted.

Kommentarer til prosedyrer:

Flere prosedyrer i *Operativ del, Knappen R.A.* er ufullstendige og lite tilgjengelige for utenforstående.

AVVIK 2

Utslippskontrollen har ved enkeltepisoder i 1994 og 1995 ikke vært i samsvar med utslippstillatelsen.

Brudd på: Utslippstillatelsen pkt 1.1, generelle krav, 1.4, krav til rensing av avløpsvannet og kap. 8, avvik fra kravene.

Kommentarer:

Det ble analysert 49 ukeblandprøver i 1994. Det er satt krav om 52. Prøvene ble tatt, men ikke oversendt laboratoriet for analysering. Årsaken ble oppgitt å være at endringer i PLS systemet påvirket prøvetakerne. Dersom man mente at dette arbeidet ville medføre driftsforstyrrelser skulle dette vært godkjent av fylkesmannen, jf. pkt. 1.1. og kap 8.

I uke 17/95 ble det målt en utslippsverdi for fosfor på 2,38 mg/l. Maksimalt tillatt utslippskonsentrasjon er 1 mg/l. Fylkesmannen ble ikke varslet om avviket.

AVVIK 3

Kommunen har ikke satt overløpsdriften ved renseanlegget i system.

Brudd på: Utslippstillatelsen pkt. 3.3.2, krav til de enkelte områder/soner, pkt. 4.2, overløp og kap. 7, årsrapport.

Kommentarer:

Kommunen registrerer løpende antall driftstimer og vannmengder på overløpene før hovedpumpestasjonen og overløpet før kjemisk rensetrinn. Fra 1. november 1995 og til nå er det registrert over 150 timer overløpsdrift. Overløpsdata blir ikke sammenstilt og vurdert opp mot kravet til tilføringsgrad og kravet til totale forurensningsmengder inn og ut av anleggene. Det tas ikke analyser av overløpsvannet. Det kunne ikke redegjøres for hvor mye overløpsdriften belastet Grimstadfjorden.

Kommunen har også i kap. 3 i internkontrollsystemet for renseanlegget satt som spesifikt mål for renseanlegget at overløpsdrift skal reduseres mest mulig.

5. Anmerkninger

Det ble ikke gjort anmerkninger.

6. Gjennomføring

Revisjonen omfattet følgende aktiviteter:

Innledende møte 24.11.

 Informasjon fra fylkesmannen om gjennomføring av revisjonen,
 Besiktigelse av anlegget
 Intervjuer og verifikasjoner 13.- 14.12.

 8 personer ble intervjuet.

Oppsummerende møte 18.12.

 Oppsummering med presentasjon av resultatene.

I vedlegg 3 er det gitt en oversikt over deltakerne på revisjonen.

VEDLEGG 1**Dokumentasjonsunderlag for fylkesmannens revisjon**

Redegjørelse for hvilke dokumenter som ble lagt til grunn for fylkesmannens revisjon ved bedriften.

Nedenfor er listet dokumenter som var av spesiell viktighet som dokumentunderlag for revisjonen.

1. Forurensningsloven
2. Forskrift om internkontroll
3. Forskrift om spesialavfall
4. Rundskriv T-5/91 om fylkesmannens myndighet etter forurensningsloven
5. Internkontrollhåndbok for KTU.
6. Konesjon av 27. april 1990.
7. Diverse korrespondanse mellom fylkesmannen og KTU.
8. Våre mål mot år 2007.

VEDLEGG 2

Omfanget av fylkesmannens revisjon**Redegjørelse for hvilke emner revisjon omfattet.**

For fylkesmannen var en forventning til målrettet styring utgangspunktet for alle emnene som ble tatt opp med KTU. Målrettet styring kan f.eks. beskrives gjennom generelle funksjoner som å:

- Fastsette mål
- Planlegge og organisere for at målene kan nås
- Kontrollere og verifisere at arbeidet blir utført som planlagt
- Vurdere og behandle avvik, og foreta nødvendige korrigerende tiltak for å hindre gjentakelser
- Bruke erfaringer systematisk til forbedringer

Revisjonen omhandlet KTU's håndtering av følgende emner:**Målsettinger og internkontrollsystem på miljør siden**

- Ledelsens mål
- KTU's organisering og ansvarsfordeling
- Beskrevne rutiner/prosedyrer
- System for oppdatering

Kontroll og rapportering til og fra den kommunale ledelse

- Ansvarsfordeling mellom kommunale avdelinger for drift av renseanlegget
- Rapporteringsrutiner
- Målstyring

Hva gjør kommunen for å overholde rensekravene i utslippstillatelsen

- Avløpssystemet
- Prøvetakingsrutiner
- Kontroll med overløpsdrift
- Journalføring
- Ansvarsfordeling mellom kommunale avdelinger

VEDLEGG 3

Deltakerer på fylkesmannens revisjon

Redegjørelse for hvilke personer fra Kommunal avdeling teknisk utbygging som var direkte involvert i revisjonen.

I tabellen under er det gitt en oversikt over deltakere fra KTU under innledende møte og oppsummerende møte, og over hvilke personer som ble intervjuet.

Navn	Funksjon	Innledende møte	Intervju	Oppsummerende møte
Brit A. Bennett	kommunaldirektør		X	X
Ivar Kalland	fagdirektør		X	X
Ole Dan Lundekvam	driftssjef	X	X	X
Geir T. Trengereid	gruppeleder	X	X	X
Per A. Strauss	verneleder	X	X	X
Alf Baadsvik	driftsleder	X	X	X
Arne Devik	driftsleder	X	X	X
Anders Hogne	driftsoperatør	X	X	X
Odd M. Rolfsen	mekaniker	X		X
Nils Håvardsholm	driftsoperatør	X		X
Alfred Taule	elektriker			X
Kjell T. Lindkjenn	konsulent	X		

Fra fylkesmannen deltok Kjell Kvingedal og Eric Backer-Røed med sistnevnte som revisjonsleder.